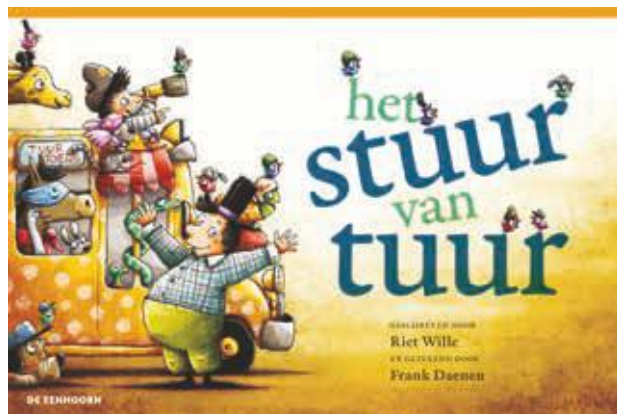

LESTIPS

— bij —

het stuur van tuur

Over het boek:

Een vrolijk AVI-boek boordevol rijmen, zoek- en taalspelletjes.

Vik komt terug van school. Op dag 1 gaat hij te voet. Op dag 2 neemt hij de fiets. Hij gaat ook met een kar, met de bus, met een koets en zelfs met een slee. En elke keer beleeft hij een nieuw avontuur. Ga je met hem mee op pad?

Over deze lestips:

In deze lestips staan voertuigen centraal. De kinderen vertellen welke voertuigen ze kennen en zelf gebruiken, sommen voor- en nadelen van elk voertuig op, denken na over de onderdelen ervan, ... In de afsluitende bewegingsactiviteit beelden de kinderen zelf voertuigen uit.

Daarnaast ligt er in deze lestips ook een sterke focus op taal, in functie van (beginnende) geletterdheid en leren lezen. Kinderen oefenen op de verschillen tussen -b en -d, spelen met woorden en hun tegenstellingen, en schrijven zelf eenvoudige woordjes en oplossingen van raadsels op.

Thema's: voertuigen, taal, school

Doelgroep: 1ste leerjaar / groep 3

Over de makers:

Riet Wille is opgegroeid in Lochristi en woont in Gent. Ze werkte als logopediste met kinderen die moeite hebben met lezen. Ze schrijft boeken voor eerste lezers en poëzie. Ze heeft een voorkeur voor teksten op een laag AVI-niveau, en steekt haar boeken vol raadsels, rijmpjes en taalspelletjes. Ze werkt ook mee aan 'Dichter', een tijdschrift van Plint met kinderpoëzie. Ze schrijft regelmatig teksten voor verschillende educatieve uitgeverijen. Riet is al bekroond met de Boekenleeuw, een Boekenwelp en een Vlag en Wimpel. www.rietwille.be

Frank Daenen is opgegroeid in Opglabbeek en woont nu in Meeuwen-Guirtrode. Hij studeerde in 1999 af als grafisch vormgever. Sindsdien werkt hij als illustrator en vormgever; hij is een echte prentenboekenmaker. Hij maakt verhalen voor kleuters en eerste lezers: met tekeningen, tekst of een combinatie van de twee. Geregeld trekt hij met een koffer vol vertelsels naar scholen en bibliotheken. Zijn tekenworkshops en verteltheaters betoverden al vele kinderen in Vlaanderen en Nederland. Enkele boeken van Frank zijn vertaald in het Frans, Zweeds, Deens, Kroatisch, Chinees, Koreaans en Thai. www.frankdaenen.be

Instap

Begin met een kring- of klasgesprek. Hoe komen de kinderen naar school? Hang afbeeldingen van de verschillende vervoersmiddelen (zie bijlage 1a en eventuele eigen foto's) aan het bord. Turf bij elk vervoersmiddel hoeveel kinderen het gebruiken. Welk vervoersmiddel is in jullie klas het populairst? Lees dan het boek 'het stuur van tuur' voor.

het stuur van tuur

Leg de voertuigkaartjes (zie bijlage 1a) door elkaar op de grond. Kunnen de kinderen ze in de juiste volgorde van het verhaal leggen (let op: step zit niet apart in het boek)? Lees indien nodig (delen van) het verhaal opnieuw voor. Geef de kinderen tijdens de opdracht de ruimte om te reageren. Kenden ze dit voertuig? Gebruiken ze het soms zelf? Wat vinden ze er leuk aan? Wat vinden ze er minder leuk aan?

Geef de kinderen vervolgens individueel of in groepjes opdrachten.

- De kinderen spelen een memoryspel met de voertuigkaartjes en de woorden (zie bijlage 1a en 1b).
- Kopieer bijlage 2 voor elk groepje of elk kind. De kinderen schrijven het juiste woord bij de verschillende voertuigen. Ze schrijven de letters in de daarvoor bestemde hokjes.
- Kopieer bijlage 3 voor elk groepje of elk kind. De kinderen zien opnieuw de afbeeldingen van de voertuigen. Nu lossen ze er telkens een kort invulspel bij op.
Oplossingen: kat, mus, paars, zee, trom, niets, trui, stop, biet, poets
- Verdeel de klas in duo's. Het ene kind leest een versje uit het boek voor. Het andere kind kiest het kaartje van het voertuig dat erbij past.
- Verdeel de klas in groepjes. Ze spelen een spel met de voertuigkaartjes (zie bijlage 1a) in drie ronden. In de eerste ronde krijgt elk kind één minuut om zoveel mogelijk kaartjes te omschrijven, zonder het woord zelf te gebruiken. Voor elk geraden kaartje krijgt het kind een punt. In de tweede ronde gebeurt hetzelfde, maar mogen de kinderen maar één woord gebruiken. In de derde ronde mogen ze niet meer spreken, enkel uitbeelden.

Laat de kinderen elkaars antwoorden bekijken en verbeteren. Sluit de opdracht af door het versje van bijlage 4 voor te lezen. Laat de kinderen de tekeningen inkleuren.

Eindtermen

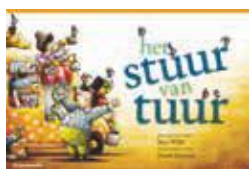
4. Mens en Maatschappij - Ruimte - Verkeer en mobiliteit

4.17 De leerlingen kennen de belangrijkste gevolgen van het groeiende autogebruik en kunnen de voor- en nadelen van mogelijke alternatieven vergelijken.

Eindtermen

4. Nederlands - Schrijven mobiliteit

4.1 De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = kopiëren) overzichten, aantekeningen, mededelingen op- en overschrijven.

b of d?

In het boek leest Vik soms b als d, en d als b. Veel beginnende lezers worstelen met dit probleem. Begrijpen ze wat er in het versje uit het boek gebeurt:

er zit een dij op mijn bij.
ik schop doos op de boos.
een bier lust geen dier...

Schrijf een vijftiental woorden met b- en d- op het bord (bijvoorbeeld: bak, boor, bek, buur, bus, buik, bal, bom, bek, ben, beuk, bol). Wat gebeurt er als een b een d wordt en omgekeerd? Kunnen de kinderen ook zinnnetjes maken met die twee woorden in één zin?

Kopieer ten slotte bijlage 5 voor elk kind. Daarop schrijven ze enkele nieuw bedachte woorden op.

Een deel van...

Overloop de verschillende voertuigen in het boek. Kunnen de kinderen alle onderdelen van de voertuigen benoemen? Wijs op wielen, sturen, ramen, uitlaten,
Laat de kinderen de juiste onderdelen opschrijven bij de fiets (bijlage 6) en het paard (bijlage 7). Lees bij de fiets eventueel het versje van de juf over de fiets nog eens voor.

Oplossing bijlage 6: 1. stuur, 2. rem, 3. bel, 4. band, 5. pomp, 6. lamp, 7. helm
Oplossing bijlage 7: 1. hoofd, 2. hoef, 3. rug, 4. lip, 5. knie, 6. bil, 7. hals, 8. neus, 9. been, 10. oor, 11. oog

Tegenstellingen

Vik heeft een leuk versje over tegenstellingen (zie pagina met de afbeelding 'kar'). Lees het versje opnieuw voor en laat de kinderen telkens het tweede element hardop zeggen. Deel kaartjes uit met de adjectieven van het versje. Laat de kinderen er een memory mee spelen (elk woord koppelen aan de tegenstelling) of een kaartje trekken en (de tegenstelling van) het woord uitbeelden totdat de anderen het kunnen raden.

Afronding

Lees het verhaal opnieuw voor. Bij elke nieuwe pagina beelden de kinderen het voertuig uit. Stimuleer de kinderen om creatief te zijn en naar elkaar te kijken voor inspiratie. Geef gerichte feedback met nieuwe bewegingsimpulsen, bijvoorbeeld: *Ik zie dat Tine heel goed haar handen voor zich houdt alsof ze een stuur vastheeft. Wat kan ze misschien doen met haar voeten om nog meer te tonen dat ze fietst?*

Steek vervolgens de verschillende voertuigkaarten op en laat de kinderen weer uitbeelden. Na een tijdje toon je het volgende kaartje steeds sneller. Kunnen de kinderen nog volgen? Op het einde is iedereen doodmoe van al dat trappen, rondrijden en sturen. Ze mogen languit op de grond gaan liggen en langzaam en in- en uitademen, tot ze helemaal tot rust gekomen zijn.

Eindtermen

3. Nederlands - Lezen

3.1 *De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = beschrijven) de informatie achterhalen in voor hen bestemde instructies voor handelingen van gevarieerde aard.*

Eindtermen

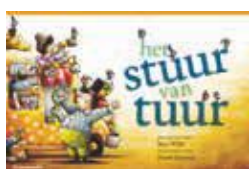
2. Techniek - Kerncomponenten van techniek

2.1 *De leerlingen kunnen van technische systemen uit hun omgeving zeggen uit welke materialen of grondstoffen ze gemaakt zijn.*

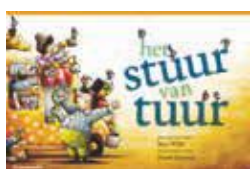
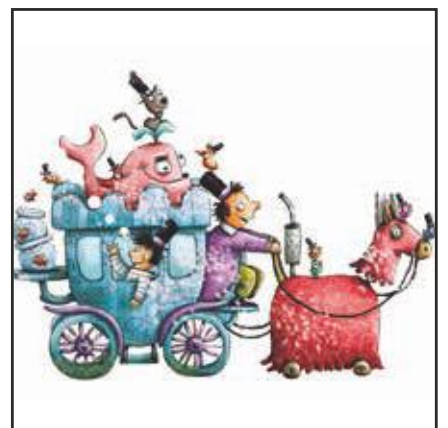
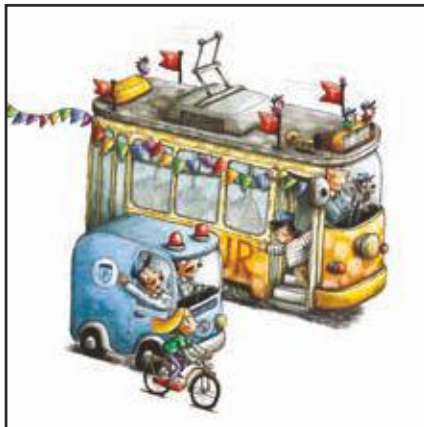
Eindtermen

6. Nederlands – Taalbeschouwing - Taalsysteem

6.5 *Met het oog op doeltreffende communicatie kunnen de leerlingen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties en op hun niveau bij de eindtermen Nederlands reflecteren op een aantal aspecten van het taalsysteem met betrekking tot: betekenissen.*

Bijlage 1a - voertuigkaartjes

Bijlage 1b – namen van voertuigen

kar

bus

paard

slee

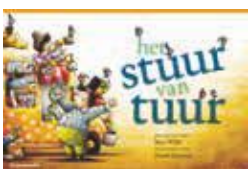
tram

fiets

step

boot

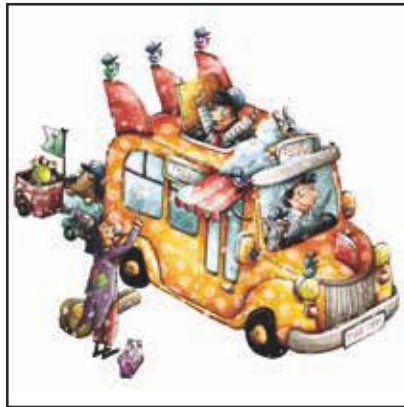
koets

Bijlage 2 - schrijf je mee?

--	--	--

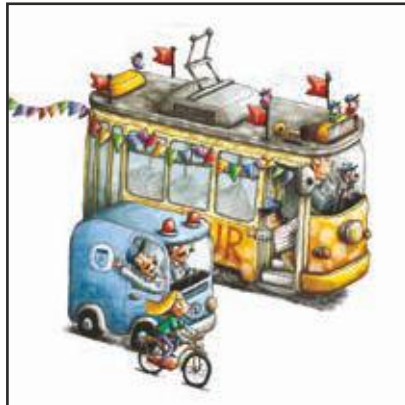
--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--

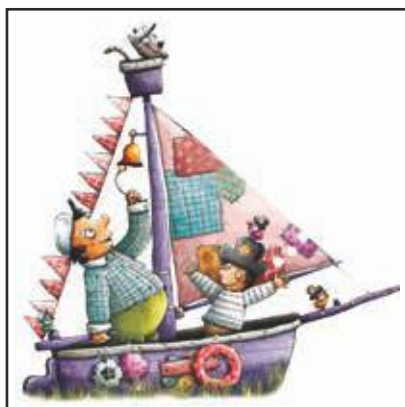
--	--	--	--

--	--	--	--	--

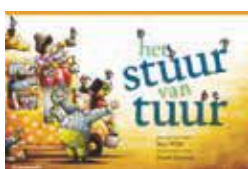
--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--	--

Bijlage 3 - maak er wat van!

r = t

b = m

d = s

sl = z

a = o

f = n

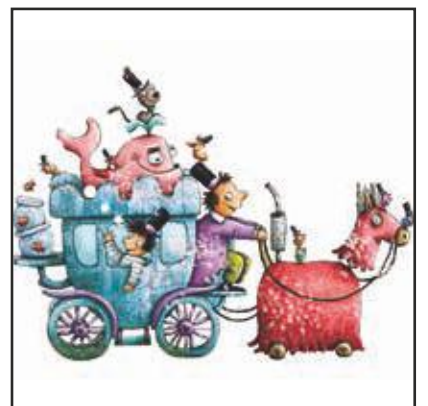
e = o

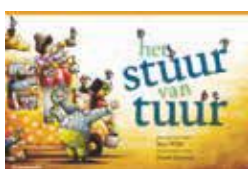

oo = ie

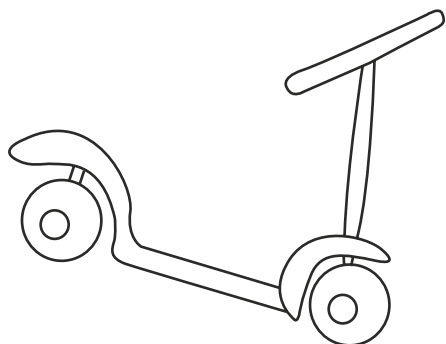
k = p

Reizen met rijmen

Gijsje Reisje
had nog een dagje vrij.
Hij dacht eens heel diep na
en zette alles op een rij:

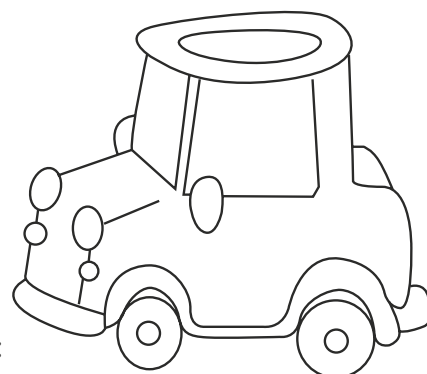
hij koos voor een bekend plein
maar er ging geen trein,

hij kon ook naar Amsterdam
maar er reed geen tram,

of op bezoek bij zijn zus
maar er was geen bus,

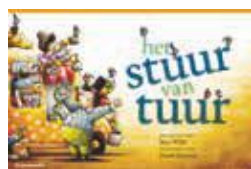
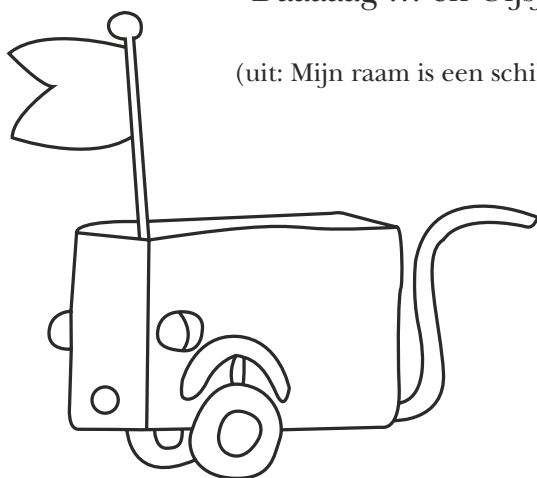
hij dacht aan het bos of zo
maar hij had geen auto,

ergens heen rijden werd dus niets:
hij had zelfs geen fiets.

Gijsje Reisje
zwaaide naar al die wielen:
‘Vaarwel en gegroet!’
en deed een schoen aan elke voet.
Voor hem vandaag geen file of bandenpech.
Daaaaag ... en Gijsje Reisje wandelde weg.

(uit: Mijn raam is een schilderij, Riet Wille, Zwijsen, 2017)

Bijlage 5 – ha! ha! ha! van de b maak ik een d!

bier is dan

bij is dan

boos is dan

bak is dan

boor is dan

bek is dan

buur is dan

bus is dan

buik is dan

bal is dan

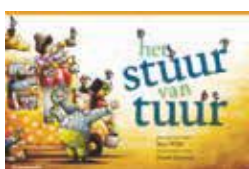
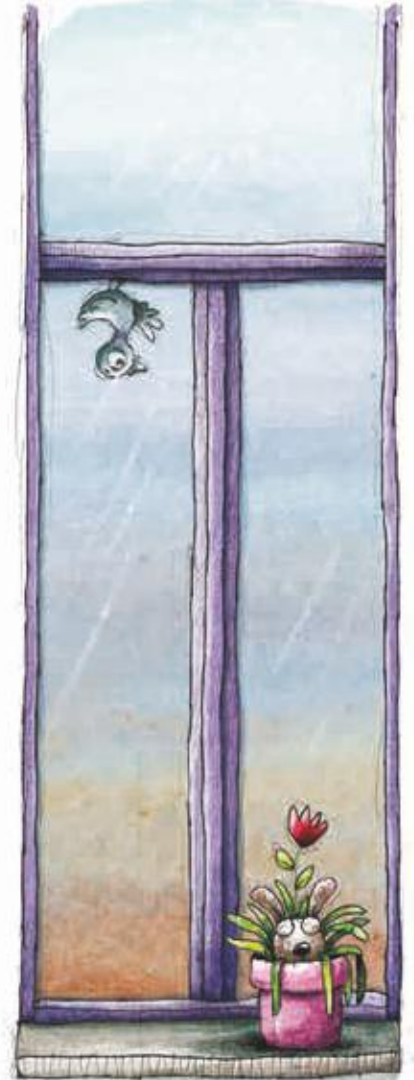
bom is dan

bek is dan

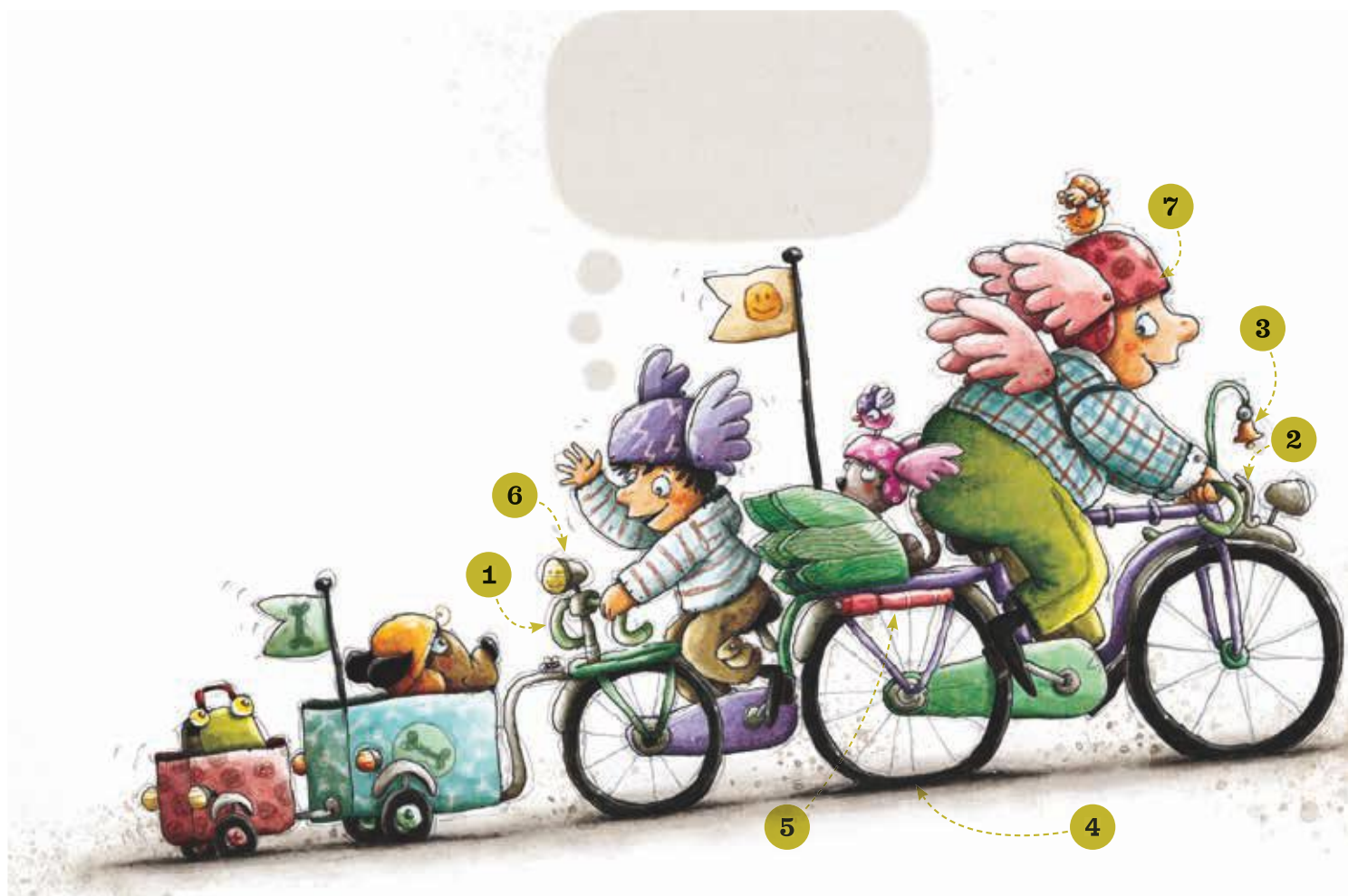
ben is dan

beuk is dan

bol is dan

Bijlage 6 – een stuk van een fiets

1

5

2

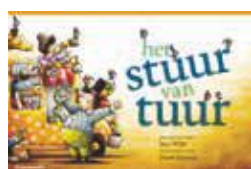
6

3

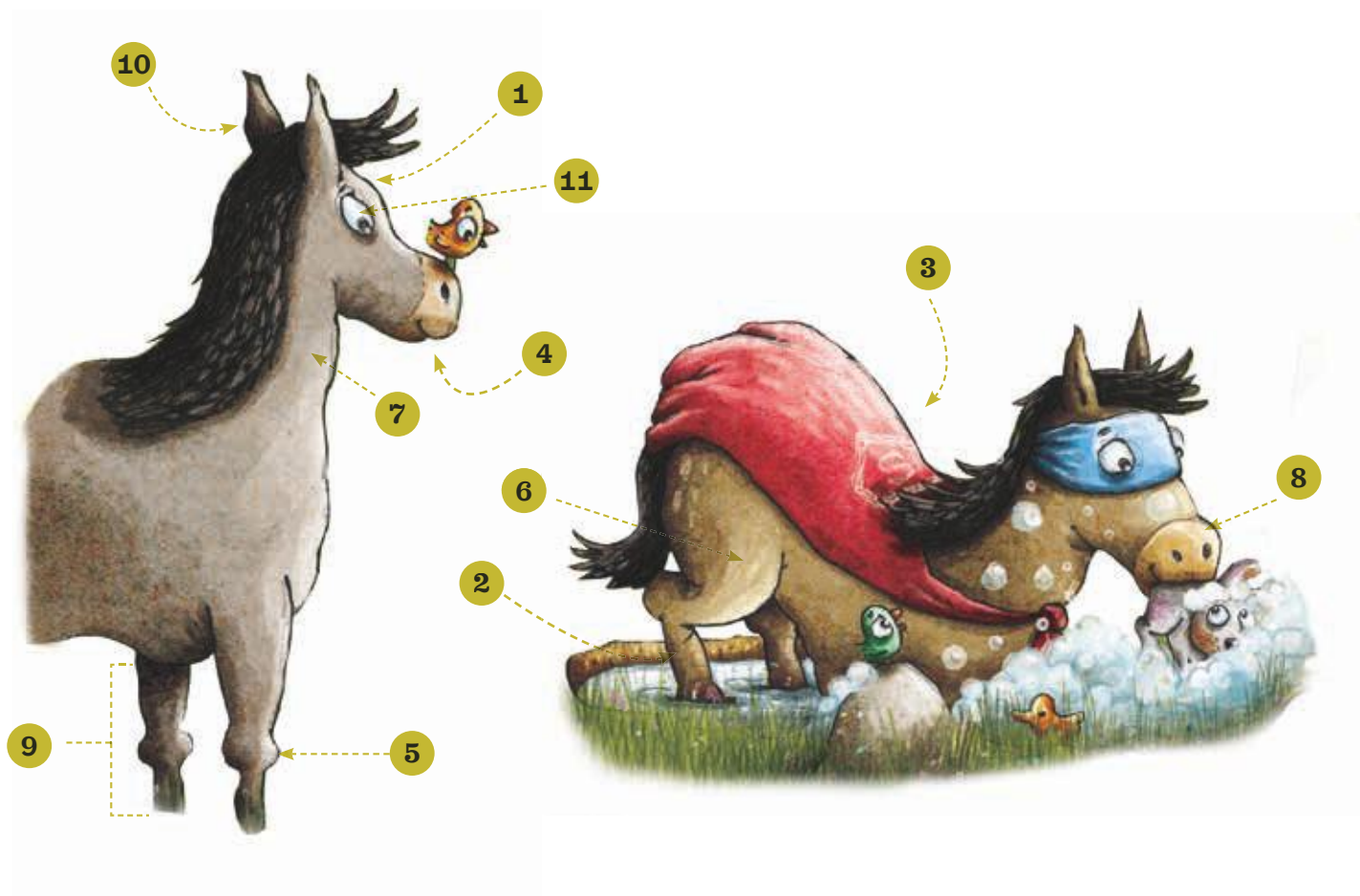
7

4

8

Bijlage 7 - weet jij hoe het heet?

kies uit: been, oog, oor, hoef, rug, hoofd, bil, hals, knie, neus, lip

1	7
2	8
3	9
4	10
5	11
6	

